

UUSI OSUUSKUNTALAKI

Keskeiset muutokset ja vaikutus osuuskuntiin

Pellervo Päivä 2013
Lakiasianjohtaja Anne Kontkanen
Pellervo-Seura ry

Miksi uusi osuuskuntalaki?

- valmistelulle asetetut tavoitteet:
  - osuuskuntien toimintaedellytykset nykyaikaisen yritystoiminnan vaatimuksia vastaavat
  - yhteisölainsäädännön yhdenmukaisuus osuuskuntien ominaispiirteet huomioon ottaen
- yhdenmukainen yhteisölainsäädäntö
  - oli myös voimassa olevan lain valmistelussa tavoitteena
  - helpottaa lain tulkintaa
  - hälventää mahdollisia epäluuloja – osuuskunta yhteisömuotona tuntemattomampi kuin osakeyhtiö

- uusi osakeyhtiölaki 9/2007 => osuuskuntien tavoitteena myös osuuskuntalain muutos
- lakiehdotuksen mallina voimassa oleva OskL ja soveltuvin osin uusi OYL
  - osuuskuntien ominaispiirteet säilyttäen
- valmistelussa mukana suurimpien osuuskuntien edustajat => osuuskuntien tarpeet huomioitu valmistelussa

Osuuskuntalakiesitys pähkinänkuoressa

- lain rakenne yhdenmukainen osakeyhtiölain kanssa:
  - **I OSA: YLEISET PERIAATTEET, PERUSTAMINEN JA JÄSENET, OSUUKUNNAN OSAKKEET**
  - **II OSA: HALLINTO JA TILINPÄÄTÖS**
  - **III Osa: RAHOITUS**
  - **IV OSA: OSUUSKUNNAN VAROJEN JAKAMINEN, MERKINTÄHINNAN PALAUTTAMINEN JA ALENTAMINEN SEKÄ VARARAHASTO JA ARVONKOROTUSRAHASTO**
  - **V OSA: OSUUSKUNTARAKENTEEN MUUTTAMINEN JA OSUUSKUNNAN PURKAMINEN**
- samaa kokonaisuutta koskevat säännökset löytyvät aikaisempaa helpommin

- siltä osin kun yritysmuotojen säätely yhdenmukaista, vastaavasti myös säännökset samansisältöisiä
  - lainsäädännön erot selkeämmin esiin
- sopimusvapautta lisätty
  - säännöillä voidaan ohjata entistä enemmän osuuskunnan toimintaa
  - oman pääoman ehtoiselle rahoitukselle enemmän vaihtoehtoja
- säännöksiä selkiytetty ja viittaussäännöksiä vähennetty
- osuuskuntien erityispiirteet ennallaan
  - mm. osuuskunnan tarkoitus
  - jäsen ja ääni, jäsenkunnan ja osuuspääoman vaihtuvuus, ylijäämän ja purkautuvan osuuskunnan säästön käyttäminen

- uusi laki ei heikennä yksittäisen jäsenen, osuuden omistajan eikä velkojan tai muun sivullisen oikeussuojaa
  - toimintamahdollisuuksien lisäämistä koskevat uudistukset eivät kohdistu edellä mainittujen kannalta keskeisiin säännöksiin.
  - ehdotuksessa on useita velkojien ja vähemmistöjäsenten oikeussuojaa vahvistavia säännöksiä.
- pienten osuuskuntien asemaan kiinnitetään erityistä huomiota.
  - sääntelyn selkeytyminen ja laajentaminen sekä säännösten kirjoittamistapa helpottavat pienten osuuskuntien ja näille hallintopalveluja tarjoavien mahdollisuuksia tutustua lain sisältöön
  - kolmen perustajan minimivaatimuksesta luovutaan
=>perustaminen helpottuu

Osuudet ja osuuskunnan osake

- erillisestä lisäosuuksia ja sijoitusosuuksia koskevasta säätelystä luovutaan
- kaikki osuudet tuottavat samanlaiset oikeudet
  - säännöissä voidaan määrätä erilajisista osuuksista ja niiden ehdoista
- sijoitusosuudesta osuuskunnan osake
  - vastaa ehdoiltaan nykyisiä sijoitusosuuksia, käytännössä lähinnä nimenmuutos
  - ei tuota oikeutta merkintähinnan palautukseen osuuskunnan toiminnan aikana
- lain olettamana osuuden nimellisarvottomuus
  - merkintähinta voidaan määritellä halutun suuruiseksi

- siirtyminen nimellis arvottomaan pääomajärjestelmään edellyttää vanhoilta osuuskunnilta sääntömuutosta
- osuuksia voivat merkitä myös muut kuin jäsenet ellei säännöissä kielletty
- jäsenyyteen liittyvät oikeudet ja osuuden omistajan oikeudet erotettu
  - jäsenen on otettava yksi osuus, joka tuo jäsenen oikeudet ja velvollisuudet
  - vain jäsenellä esim. oikeus purkautuvan osuuskunnan säästöön
  - osuuden omistajalla oikeus vain merkintähinnan palautukseen sekä osuuskunnan toiminnan aikana että purkautuessa

Oma pääoma ja rahoitus

- oma pääoma jaetaan sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan
- uutta sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP)
- Osuuden nimellisarvo kirjattava aina osuuspääomaan
- SVOP-rahastoon voidaan merkitä
  - nimellisarvon ylittävä merkintähinta
  - nimellisarvottoman osuuden/osakkeen merkintähinta
- osakepääoma korvaa sijoitusosuuspääoman
  - osakkeiden nimellisarvo kirjataan osakepääomaan
- OYL:ia vastaava mahdollisuus osuus- ja osakepääomasijoitukseen ilman, että annetaan osuuksia tai osakkeita

Varojen jakaminen

- mahdollista jakaa ylijäämää meneillään olevalta tilikaudelta laaditun, osan tilikautta kattavan vahvistetun tilinpäätöksen perusteella
- varojen jako myös sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta
  - ei tosiasiassa lisää varojenjako mahdollisuuksia
- lahjoitukset yleishyödyllisiin tarkoituksiin mahdollisia kuten osakeyhtiöillä
  - edellyttää aina sääntömääräystä

Hallinto ja tilinpäätös

- hallinnon osalta vain vähäisiä muutoksia
- hallintoneuvoston asema säilyy ennallaan
- toimivallan delegointi toimitusjohtajan, hallituksen, hallintoneuvoston ja osuuskunnan kokouksen välillä
  - hallitus voi päättää toimitusjohtajan toimivaltaan kuuluvassa asiassa
  - hallitus voi siirtää hallituksen päätettäväksi kuuluvan asian hallintoneuvoston tai osuuskunnan kokouksen päätettäväksi
  - hallituksen toimivaltaan kuuluva asia voidaan siirtää kaikkien jäsenten yksimielisellä päätöksellä osuuskunnan kokouksen päätettäväksi

Muut muutokset

- yhden jäsenen osuuskunnat
- osuusmaksun palautus säännöissä min. 6 kk
- jäsenten tiedonsaantioikeus paranee mm. kokouksessa käsiteltävistä asioista
- tilintarkastus: toiminnantarkastajan valinta
- edustajiston valintamenettelystä mahdollista määrätä säännöissä
  - mahdollista valita edustajisto enemmistövaalilla
- yritysmuodon muutos myös avoimeksi- ja kommandiittiyhtiöksi mahdollinen
- pakkoselvitystilasäännökset poistuvat
- vähäisiä muutoksia päätöksen moite- ja vahingonkorvaussäännöksiin
  - olennaisinta kanteen nostamisen määräajan pidentäminen (5 v)

Käytännön vaikutuksia osuuskunnissa

- osuuskuntalakiuudistus ei juurikaan muuta nykyisten osuuskuntien toimintaa, elleivät ne itse sitä halua
- ei pääsääntöisesti sääntömuutostarvetta eikä missään tapauksessa välitöntä sääntömuutostarvetta
- sääntömuutos voi olla tarpeen, jos osuuskunnalla käytössä lisäosuudet
  - kolmen vuoden siirtymäaika
- muutoksia kokouskutsuun ja esillä pidettäviin asiakirjoihin
- vaikutuksia kirjapitoon, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen
  - mm. oman pääoman esittäminen (sidottu ja vapaa opo) ja SVOP-rahasto
  - sovelletaan lain voimaantuloa seuraavaan tilikauteen

- velvollisuus valita toiminnantarkastaja, ellei valita tilintarkastajaa
- ylijäämän jako mahdollista myös tilikauden aikana
- Hallituksella velvollisuus tehdä ilmoitus kaupparekisteriin, jos oma pääoma on negatiivinen
- muutoksia jäsenluetteloon ja jäsenluettelon julkisuuteen
- muutoksia kokouskutsuun ja esillä pidettäviin asiakirjoihin
- hallinnon jäsenten kirjalliset suostumukset poistuvat

Lakiehdotuksen käsittely eduskunnassa

- HE 185/2012 annettiin eduskunnalle 20.12.2012
- Talousvaliokunta – asiantuntijakuulemiset 2-4/2013
- Talousvaliokunnan mietintöluonnos käsittelyssä 10.4.2013
- Lakiehdotus vahvistetaan todennäköisesti ennen kesää
- PRH esittänyt lain voimaantulon lykkäämistä 1.1.2014 saakka
  - Syynä PRH:n uuden kaupparekisterijärjestelmän toteutusaikataulu
  - OM ei vastusta esitettyä aikataulua

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

